

Tilsynsrapport for det samlede dagtilbud i
Norddjurs Kommune

2019-2020

Indhold

Indledning.....	4
Rapportens formål.....	4
Rapportens opbygning	5
Del 1: Opsamling.....	6
Kommunale daginstitutioner og de private pasningsordninger	6
Den styrkede pædagogiske læreplan	6
Personalet.....	6
Sprogmiljøer	7
Børnenes trivsel og inklusion.....	7
Læringsmiljøer	8
Sansemotorisk og læring	8
Kommunale dagplejer og private pasningsordninger.....	8
Dagplejepædagogens rolle og kompetence	8
Generelle iagttagelser	9
Den gode historie	9
Opfølgning på diverse indsatser og politikker	9
Faglig kvalitet i dagplejen	9
Den styrkede pædagogiske læreplan	9
Faglige vejledere.....	9
Teamudvikling.....	9
Kompetenceudvikling og uddannelse.....	9
Forældresamarbejde	9
Legeplads.....	10
Særlige udfordringer.....	10
Del 2: Temaer med anbefalinger	11
Sprog og bevægelse.....	11
De øvrige læreplanstemaer	11
Et bredt læringsbegreb - men gerne tættere på.	12
Vurdering og dokumentation – etablering af en evalueringskultur	14
Legen som læringsindhold og pædagogisk redskab	14
Afslutning.....	15
Bilag 1:	16
Bilag 2: Tilsynsdesign for kommunale og private daginstitutioner.....	17

Bilag 3: Tilsynsdesign for kommunale dagplejer og private pasningsordninger.....21

Indledning

Denne rapport er blevet til på baggrund af de tilsynsrapporter, der er blevet produceret gennem tilsynsbesøgene i perioden august 2019 til november 2020.

Tilsynene er kategoriseret under fire typer af pasningstilbud:

- Kommunale daginstitutioner
- Kommunale dagplejer
- Private daginstitutioner
- Private pasningsordninger.

Tilsynene og tilsynsrapporterne for de kommunale - og de private daginstitutioner er udført og produceret af konsulent Malene Henningsen. Tilsynene og tilsynsrapporterne for de kommunale dagplejer og de private pasningsordninger er udført og produceret i et samarbejde mellem dagplejerne, afdelingslederen og dagplejepædagogerne ude i de fire områder (område nord, område midt, område Grenaa og område Auning). Den samlede rapport er på baggrund af dette arbejde produceret af konsulent Ina Dyrgaard Rathmann. De enkelte rapporter, som danner grundlag for denne samlede rapport, er alle arkiveret i Acadre. Acadre numrene findes i bilag 1

Tilsynsperioden strækker sig over 1,5 år. Almindeligvis er tilsynsperioden 1 år, men pga. corona og medarbejderudskiftningen er perioden blevet forlænget.

Tilsynene og tilsynsrapporterne for de kommunale- og private daginstitutioner har alle sit afsæt i et tilsynsdesign, hvor følgende temaer har været bærende: den styrkede pædagogiske læreplan, personalet, sprogmiljøer, børnenes trivsel og inklusion, læringsmiljøer, sansemotorisk og læring. Designet er vedlagt som bilag 2. Tilsynene med de kommunale dagplejer og de private pasningsordninger har fulgt et andet design, hvor følgende temaer har været bærende: dagplejepædagogens rolle og kompetence, generelle iagttagelser, den gode historie, opfølgning på diverse indsatser og politikker, faglig kvalitet i dagplejen, den styrkede pædagogiske læreplan, faglige vejledere, teamudvikling, kompetenceudvikling og uddannelse, forældresamarbejde, legeplads og særlige udfordringer. Designet er vedlagt som bilag 3.

Tilsynene og begge tilsynsdesign kan kritiseres for en høj grad af subjektive og/eller normative vurderingskriterier. Denne kritik skole- og dagtilbudsafdelingen opmærksomme på, og derfor undersøges mulige rekonstrueringer af tilsynsdesignet. I denne sammenhæng er der hentet inspiration i "ECERS-3", hvor standardiserende kvalitetskriterier er udgangspunkt for tilsyn og vurdering af kvalitet i dagtilbuddet.

Rapportens formål

Gennem en opsamling af de lokale tilsynsrapporter er en række temaer analyseret. Temaer der går på tværs af de 4 forskellige pasningstilbud i Norddjurs Kommune. Selvom temaerne går på tværs, er det vigtigt at nævne, at temaerne ikke nødvendigvis er ens i alle områder. Temaerne er først og fremmest analyseret med det formål at skabe et generelt billede over den pædagogiske kvalitet og tilstand i kommunen.

Dernæst har temaerne til formål at sætte retning for det kommende udviklingsår. På baggrund af temaerne er der opstillet en række anbefalinger, som bør tænkes ind i udviklingen af dagtilbuddet i almindelighed men i særdeleshed i forhold til understøttelse af den opgave, som politisk er givet gennem den styrkede pædagogiske læreplan.

Formålet med rapporten i sin helhed er at etablere en evalueringskultur, hvor tilsynene og de tilhørende rapporter ikke blot bliver afrapportering og status på en tilstand, men i højere grad i tråd med evalueringsintentionen i den styrkede pædagogiske læreplan bliver et datagrundlag, hvorpå arbejdet med kerneopgaven har sit afsæt.

Rapportens opbygning

Rapporten har to dele. Del 1 indeholder opsamlinger på de fire pasningstilbud, og del 2 indeholder temaer og anbefalinger. Man kan umiddelbart godt springe direkte frem til del 2. Opsamlingen i del 1 er indskrevet for at sikre gennemsigtighed og troværdighed, så man som læser kan danne sig et overblik over, hvorfra temaerne har sit afsæt.

Del 1

Indledningsvist samles der op på de kommunale – og de private daginstitutioner. Tilsynene og rapporterne for disse to områder er som tidligere nævnt produceret af Malene Henningsen, og de har alle fulgt designet som findes i bilag 2.

Dernæst samles der op på de kommunale dagplejer og de private pasningsordninger. Tilsynene for disse områder er, som tidligere nævnt, udført af dagplejepædagogerne. Rapporterne er udarbejdet i et samarbejde mellem afdelingsleder og dagplejepædagogerne. Designet for rapporterne findes i bilag 3.

Del 2

Som nævnt i forbindelse med rapportens formål analyseres der på baggrund af alle opsamlinger en række temaerne frem. Efter hvert tema er der opstillet anbefalinger, som bør tænkes ind i udviklingsåret.

Del 1: Opsamling

Kommunale daginstitutioner og de private pasningsordninger

I Norddjurs kommune er der i alt 16 kommunale daginstitutioner og 4 private daginstitutioner. Tilsynene og de tilhørende tilsynsrapporterne har haft fokus på de samme temaer. Som tidligere nævnt er temaerne: den styrkede pædagogiske læreplan, personalet, sprogmiljøer, børnenes trivsel og inklusion, læringsmiljøer, sansemotorik og læring. Deraf er nedenstående overskrifterne udsprunget.

Den styrkede pædagogiske læreplan

Ifølge de lokale tilsynsrapporter har alle institutioner sat gang i arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan. Det fremgår dog også af rapporterne fra et par af de kommunale institutioner og i en af de private institutioner, at arbejdet er sat i bero eller er udfordret af ledelseskift, sygemeldinger og/eller corona.

Flere steder nævnes det, at der er uddannet faglige fyrtårne gennem et uddannelsesforløb tilrettelagt og udført af Via UC. Et sted beskrives det, at hele Børneby Nord har deltaget i et fællesmøde med konsulentvirksomhed som oplægsholder.

Langt de fleste institutioner beskriver, at arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan har koncentreret sig om udarbejdelse af de lokale læreplaner. I en af de kommunale institutioner og i en af de private institutioner beskrives det, at skabelonen fra EMU har været udgangspunkt for deres skrivearbejde.

I forbindelse med udarbejdelse af de lokale læreplaner, beskrives det, hvordan læreplanstemaer og det pædagogiske grundlag har været drøftet på pædagogiske møder. Det beskrives også, at man på møderne har drøftet konkret praksis, idet intentionen med udarbejdelsen af de lokale læreplaner har været at producere praksisbeskrivelser, hvor det fremgår, hvordan man kan omsætte temaerne fra den styrkede pædagogiske læreplan. Flere institutioner beskriver, at konkrete praksisbeskrivelser har været udgangspunktet for udarbejdelse af planerne og i en af de private pasningsordninger, har de brugt billeder fra hverdagen.

En institution er optaget af evaluering og der står under anbefalingerne, at dette arbejde skal fortætte ind i de nye år.

I alle rapporter står det direkte eller indirekte under anbefalinger, at det anbefales, at der fortsat arbejdes med implementering af den styrkede pædagogiske læreplan. Eksempler på den indirekte anbefaling er f.eks., at der skal arbejdes med lærings – og trivselsmiljøerne, undersøgende tilgang til børnene, børn i udsatte positioner, legekompeterencer og evalueringskultur, som alle er temaer, der står centralt i den styrkede pædagogiske læreplan.

Personalet

I Norddjurs Kommune er målet et sygefravær på under 5,6%. 4 ud af de i alt 16 institutioner har et fravær på over 5,6%. Tallene er 6,95% (Regnbuen), 8,8% (Møllehaven), 9,71% (Børnehaven Landsbyen) og 31% (Børnehaven Nørager). I de private institutioner har 1 ud af de 4 et fravær på over 5,6%. Tallet er 6% (Høgereden).

I Regnbuen forklares det høje fravær med langtidssygemeldinger og en overflytning af en medarbejder. På trods af disse udfordringer berettes der om et godt arbejdsmiljø i huset.

I Møllehaven skyldes det høje fravær en langtidssygemelding. Personalet udtrykker et ønske om mere fokus på, at deres børnehave er god (muligvis er ønsket opstået pga. et negativt narrativ, men dette fremgår dog ikke tydeligt af rapporten).

I Børnebyen Landsbyen forklares det høje fravær udelukkende med langtidssygemeldinger. Det fremgår dog tydeligt, at sygemeldingerne ikke er arbejdes relateret, og at arbejdsmiljøet er godt.

I Børnehaven Nørager skyldes det høje fravær flere langtidssygemeldinger. Det har presset personalet, men det har ændret sig til det bedre.

I Høgereden forklares fraværet med nyansatte, som har været ramt af sygemeldinger af flere omgange.

I Mælkevejen er der ikke højt fravær, men personalet har følt sig presset pga. af en del omstruktureringer. Dog mener de selv, at de har været gode til at hjælpe hinanden, været fleksibel og har fået det til at fungere.

Børnehaven Nordlyset har heller ikke højt fravær, men de er bekymret pga. det lave børnetal. De prøver at holde hovedet højt og bruge humoren.

I Stjernhuset er fraværet heller ikke højt, men der arbejdes med personalets trivsel. Det er, efter en sammenlægning for år tilbage, aldrig lykkedes personalet at få etableret en fælles kultur. Gammel kultur fra de gamle institutioner har fyldt fremfor at få etableret en ny fælles kultur.

I Skovsprutten er de påvirket af nye fyringsrunder. De har ikke højt fravær, men det påvirker deres trivsel, at fremtiden er usikker. De oplever, at de er gode til at bruge hinanden og deres leder, når frustrationer bliver store.

I Toubro kan de føle sig presset af opgaverne, men det har hjulpet, at der er ansat en mere i gruppen.

Sprogmiljøer

I alle rapporter beskrives det, hvordan personalet bevidst arbejder med børnenes sprogudvikling. Alle steder beskrives det, hvordan sprogudvikling tænkes ind i det pædagogiske arbejde. F.eks. i form af rim og remser til samlinger, højtlesning/historiefortælling m.v.

Det beskrives også, hvordan det pædagogiske arbejde foregår som en integreret del af hverdagslivet. F.eks. står der flere steder, at personalet sætter ord på alt det, de gør og laver sammen med børnene. Der står også i flere rapporter, at der rundt om på institutionerne er bøger og plakater, der understøtter sprogudvikling.

I en af de kommunale institutioner er der arbejdet med højtlesning tilpasset de forskellige alderstrin, og i en af de private institutioner er der arbejdet med dialogisk læsning.

I et af områderne har de et mål om, at der skal være en uddannet sprogvejleder i alle institutionerne.

Børn med særlig sproglige udfordringer sprogtestes. I en institution testes alle børn.

Børnenes trivsel og inklusion

En institution nævner ICDP (International Child Development Program) som en arbejdsmetode til arbejdet med at skabe trivsel og inklusion.

I 6 af de i alt 16 kommunale institutioner og i 3 ud af de 4 private institutioner nævnes legen i forbindelse med trivsel og inklusion. Flere steder beskrives det, at pædagogerne observerer børnenes leg og legerelation, når de skal undersøge om børnene trives og er inkluderet. Legen nævnes også som en metode til at skabe inklusion. F.eks. beskrives det flere steder, at pædagogerne sætter lege i gang og understøtter særlige

legerelationer med henblik på inklusion. Et sted beskrives det også, at man bevidst laver lege, hvor store leger med de små, så de små kan lære af de store.

I flere af de private institutioner nævnes forældresamarbejdet som et element i forhold til arbejdet med trivsel og inklusion.

Tre steder fremgår det, at INFOBA er et vigtigt redskab i forbindelse med trivselsmålinger og overblik.

Stort set alle steder beskrives det, at generel observation, samtaler og møder, hvor børnene drøftes/gennemgås er almindelig praksis i arbejdet med børnenes trivsel og mulighed for inklusion.

Læringsmiljøer

I alle rapporter kommer en tydelig fælles grundlæggende forståelse frem: Læringsmiljøer skal være fleksible. I alle rapporter kan man læse, at der bruges tid på refleksion sammen med kollegaer i forhold til, hvordan de fysiske rammer kan understøtte børnenes muligheder for trivsel, leg og læring. Der beskrives forskellige tiltag, men alle er båret af den samme pædagogiske grundtænkning.

Det beskrives, hvordan særlige indretninger og materialer/plakater kan understøtte specifikke lege og læringsområder.

I en af de private institutioner nævnes "Sunshine Circles" som inspiration. Her nævnes også, at de ofte bruger læringsmiljøerne udenfor institutionen som f.eks. Gl. Estrup m.v.

Sansemotorisk og læring

I alle rapporter beskrives det, at der arbejdes bevidst med børnenes mulighed for bevægelse og sansemotoriske oplevelser/læring. Der beskrives forskellige praksis eksempler – fra vilde bevægelseslege til stille taktile berøringer som f.eks. massage, leg med modellervoks eller berøringer i forbindelse med sanglege. Der beskrives, hvordan læringsmiljøerne både inde og ude skaber rum for bevægelse og sansemotoriske oplevelser/læring.

I både de private og kommunale institutioner nævnes konkrete materialer som inspiration til deres arbejde. Her nævnes bl.a. Uldnok, DGI materialer og "Rend og hop".

Kommunale dagplejer og private pasningsordninger

I Norddjurs kommune er der i alt 103 dagplejer og 9 private pasningsordninger. Som tidligere nævnt er der i tilsynsrapporterne lagt fokus på følgende temaer: dagplejepædagogens rolle og kompetence, generelle iagttagelser, den gode historie, opfølgning på diverse indsatser og politikker, faglig kvalitet i dagplejen, den styrkede pædagogiske læreplan, faglige vejledere, teamudvikling, kompetenceudvikling og uddannelse, forældresamarbejde, legeplads og særlige udfordringer. Deraf er nedenstående overskrifter udsprunget.

Dagplejepædagogens rolle og kompetence

I denne sammenhæng nævnes dagplejepædagogernes netværk. I alle rapporter beskrives en oplevelse af, at deres møder er blevet mere struktureret og professionelt udviklende. I en rapport står der, at de savner en kontaktperson fra forvaltningen. Der nævnes forskellige forløb/kurser, som dagplejepædagogerne og/eller dagplejerne har været på. Her nævnes særligt forløb, som har haft til hensigt at understøtte arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan. Der nævnes også pædagogiske dage og sparring med afdelingslederne.

Generelle iagttagelser

I 2 ud af de 4 rapporter står der direkte, at der opleves stor arbejdsglæde ude hos dagplejerne. I alle fire rapporter beskrives det, hvordan dagplejepædagogerne arbejder med pædagogisk praksis. Der nævnes her helt konkrete tilgange og metoder som ICDP, DGI-metoder og NUZO (Nærmeste Udviklings Zone). Det beskrives også, at dagplejerne generelt er optaget af at lære nyt. I en enkelt rapport står der, at dagplejerne er ved at "få den styrkede pædagogiske læreplan ind under huden".

Den gode historie

I Børneby Midt opleves en stor glæde ved at have fået gæstedagplejen til at fungere på tværs af de to "gamle" områder. I Børneby Nord nævnes det, at alle dagplejere har fået cykler, at alle har 4 børn, og at de har fået egen legestue. I område Auning er der glæde over, at "man har stået sammen" i en periode, hvor man har gået med 5 børn. Denne energi skaber stolthed. Det samme beskrives i område Grenaa.

Opfølgning på diverse indsatser og politikker

I alle fire områder er der fokus på "inklusion og tidlig indsats og mål". Der beskrives ikke konkrete tiltag, men en mere generel tilgang til arbejdet. I forhold til "handleplan for sprogvurdering og sprogstimulering" nævnes TRAS (Tidlig Registrering Af Sprogudvikling) som et redskab, der bruges efter behov. I 3 af de 4 områder er der også fokus på "politik for It og digitale læremidler". I Børneby Nord er denne politik ikke prioriteret. I de områder, hvor politikken har opmærksomhed beskrives det, at i-pad mv. indgår i den pædagogiske praksis

Faglig kvalitet i dagplejen

I alle fire rapporter nævnes den styrkede pædagogiske læreplan i forbindelse med den faglige kvalitet i dagplejen. Et sted står der, at den styrkede pædagogiske læreplan fremadrettet skal have fokus. I en anden rapport nævnes de farlige fyrtårne. I tredje rapport står der, at der har været arbejdet med refleksion, læring og læringsmiljøer, forældresamarbejde og evaluering i sammenhæng med den styrkede pædagogiske læreplan. I den fjerde rapport står der, at der har været afholdt foredrag og kurser om læreplanerne. Udover den styrkede pædagogiske læreplan nævnes KVAL-ID (dialogredskab), ICDP, grønne spirer og tilsynene, som elementer, der skaber kvalitet i dagplejen.

Den styrkede pædagogiske læreplan

Udover de elementer, som er nævnt ovenfor står der i to rapporter, at Corona har slået arbejdet tilbage.

Faglige vejledere

I de tre af de fire områder står der, at de faglige vejleder inddrages efter behov. I et område konstateres det, at vejledernes kompetencer ikke er kommet i spil.

Teamudvikling

I to af områderne nævnes TUS (teamudviklingssamtale) som omdrejningspunkt for teamudvikling. Ellers peges der på fælles drøftelser og legestuerne.

Kompetenceudvikling og uddannelse

Faglige fyrtårne, sparring med dagplejepædagogen, drøftelser med kollegaer i legestuerne, TUS, MUS, videooptagelser og feedback, KVALID, dokumentering og evaluering, pædagogiske dage, læringsdage, aftenmøder og tilsynsark er de temaer, som beskrives under kompetenceudvikling og uddannelse.

Forældresamarbejde

I alle rapporter beskrives forældresamarbejdet som udgangspunkt godt. Et sted står der dog, at der har været udfordringer i forhold til tilslutning til aftenmøderne. Der står, at dagplejerne vægter det højt og prioriterer

det. I område Auning har det været et særligt fokus på forældresamarbejdet i forbindelse med projektet "Højt læsning". Her beskrives det også, at der er forældre kaffe og bedsteforældredage i legestuen.

Legeplads

Alle områder bekræfter, at der har været ført tilsyn uden anmærkninger.

Særlige udfordringer

Område Auning: Mængden af gæstebørn.

Børneby Midt: Mere fokus på at få sparringen i legestuerne til at fungere.

Område Grenaa: Gæsteplejen, INFOBA, forældre som ikke holder sig orienteret på INFOBA.

Børneby Nord: ingenting.

Del 2: Temaer med anbefalinger

På baggrund af ovenstående opsamling er nedenstående temaer analyseret frem. I forlængelse af analysen rejses en række anbefalinger, som bør tænkes ind i udviklingsåret.

Sprog og bevægelse

Det er vigtigt at fremhæve det stærke og kvalificerede fokus på børnenes muligheder for sproglig udvikling, som fremgår af stort set alle rapporter. På daginstitutionsområdet gør det samme sig gældende i forhold til den motoriske udvikling. Der arbejdes bevidst med konkrete tiltag og udvikling af læringsmiljøer, som understøtter netop disse to temaer. I dagplejen nævnes et konkret projektet, som vidner om et særligt fagligt fokus på børnenes muligheder for sproglige udvikling. Alle rapporter beskriver, at der arbejdes med sproglige vurderinger. Der beskrives i den sammenhæng strukturerede pædagogiske arbejdsgange og metoder som understøttelse til sprogvurderingerne.

Anbefaling:

Fortsættelse af det gode arbejde – både de ”små” praksisser, som opstår i hverdagsøjeblikket, men også de større projekter som f.eks. ”READ” og ”Bevægelse for livet”. Det anbefales, at det i forvejen gode pædagogiske arbejde lader sig inspirere af anbefalingerne under temaet ”Et bredt læringsbegreb - men gerne tættere på”.

De øvrige læreplanstemaer

Der er et stærkt fokus på sprog og bevægelse, men det er i den sammenhæng også er vigtigt at bemærke de øvrige læreplanstemaer. Her kan peges på et fravær af især science, kultur og æstetik. Sandsynligvis skyldes fraværet af særligt disse læreplanstemaer tilsynsdesignenes opbygning. Temaerne som er rammen for tilsynene har ikke fokus på disse temaer. Læreplanstemaerne ”alsidig personlig udvikling” og ”socialudvikling” er der implicit fokus på gennem designets tema ”trivsel og inklusion”. Grundet tilsynsdesignet kan det derfor ikke på baggrund af tilsynsrapporterne konkluderes, at der er et fravær af science, kultur og æstetik i de konkrete praksisser ude i institutionerne og hos dagplejerne. Det skal dog understreges, at fraværet kalder på en opmærksomhed, da det er vigtigt, at det sikres, at alle læreplanstemaer understøttes og foldes ud til fordel for børnenes mulighed for læring, udvikling og dannelse.

Anbefaling:

En skærpet opmærksomhed på alle læreplanstemaer. I den forbindelse kan det nævnes, at der gennem projektet ”Alle børn skal med” netop er fokus på læreplanstemaerne kultur og æstetik. Dette projekt kan derfor betragtes som en indsats, der imødekommer en bevidst pædagogisk praksis, der understøtter børnenes mulighed for læring inden for rammen kultur og æstetik. Tilmed har projektet også til formål, at kompetenceudvikle de fagprofessionelle¹ gennem forløbene med børnene, så de dygtiggør sig på særligt to områder:

1: I forhold til det pædagogiske arbejde med kerneopgaven generelt (jf. anbefalingerne under ”Et bredt læringsbegreb - gerne tættere på”).

---

¹ Fagprofessionelle dækker over både pædagoger, PAU-uddannede, pædagogmedhjælpere og dagplejere

2: I forhold til at udvikle en større forståelse af, hvordan legen og æstetiske processer kan understøtte arbejdet med kerneopgaven (jf. anbefalingerne under "Legen som læringsindhold og pædagogisk redskab").

Et bredt læringsbegreb - men gerne tættere på.

På baggrund af praksisbeskrivelserne fra rapporterne på daginstitutionsområdet, konkluderes det, at der træder en generel bred læringsforståelse² frem. I beskrivelserne kan man læse, at arbejdet med børnenes læring som udgangspunkt har sit afsæt i hverdagsaktiviteter, legen og barnets perspektiv. Kun ganske få steder ses tegn på skolestiske læringsituationer. Det betyder dog ikke, at det kan konkluderes, at det er denne læringsforståelse, der er ude i alle praksisser, men det er dog den, som beskrives i rapporterne. Den brede læringsforståelse er i tråd med den læringsforståelse, som fremskrives i den styrkede pædagogiske læreplan. Noget tyder derfor på, at vi står et godt sted – nemlig på det fundament, som ifølge den styrkede pædagogiske læreplan skal være udgangspunkt for arbejdet med børns læring i dagtilbuddet.

Når det er sagt, bemærkes dog også en generel læringsforståelse³ i beskrivelserne af arbejdet med børnenes læring. Eksempelvis er der et stærkt og kvalificeret fokus på børnenes lærings – og udviklingsmuligheder i forhold til sprog og bevægelse, men i beskrivelserne savnes det, at pædagogerne kommer tættere på og bliver mere konkrete. De er muligvis tættere på i den hverdag, som udspiller sig rundt om i institutionerne, men der mangler tydelige tegn på dette.

Kategorierne HVAD, HVORFOR, HVORDAN, HVEM bør stå stærkt i en pædagogisk praksis, ellers er det umuligt at evaluere og vurdere kvaliteten af arbejdet med kerneopgaven. I de konkrete situationer, som opstår i hverdagen, skal det stå klart, HVAD der er pædagogens/daglejers intention (konkrete mål) at lære barnet/børnene i den givne situation. Endvidere bør pædagogen/daglejeren også kunne forklare HVORFOR denne intention (dette mål i dette øjeblik) er prioriteret fremfor andet, og hvordan den kobler sig til det pædagogiske grundlag og læreplanstemaerne (hvordan bidrager denne specifikke læring til en større dannelsesproces?). Pædagogen/daglejeren skal også forholde sig til HVEM de konkrete børn er, nemlig hvorvidt forudsætningerne er tilstede hos de konkrete børn? Er læringsindholdet afstemt med zonen for nærmeste udvikling, eller er det blot afstemt i forhold til den generelle forståelse på området? Med en eksplicit bevidst forståelse af HVAD (målet), der skal læres, HVEM, der skal lære og HVORFOR denne læring er prioriteret i forhold til alt mulig andet, bør pædagogen/daglejeren også forholde sig til, HVORDAN situationen gribes an pædagogisk. Hvilke metoder skal anvendes, og hvordan er læringsmiljøet sat an. Er der skabt deltagelsesmuligheder, eller skal der justeres i forhold til metoder og miljø?

Eksempler:

På legepladsen opstår en leg, hvor der pludselig skabes mulighed for læring i rammen af læreplanstemaet natur og udeliv. Pædagogen/daglejeren skal være i stand til at spotte HVAD, det oplagte læringsindhold er i denne situation, og HVORFOR dette indhold prioriteres fremfor noget andet. Han/hun skal på den baggrund

---

² En bred læringsforståelse står i modsætning til et en mere skolestisk forståelse, hvor læringen tilrettelægges i en undervisningsramme. Ikke at forstå, at det ene er mere rigtig end det andet, men i lyset af den styrkede pædagogiske læreplan er visionen at adskille daginstitutionen fra skolen netop i forståelsen af læring. I daginstitutionen er der også fokus på læring, men her skal afsættet være i en bred forståelse af læring, hvor læringen indlejres i hverdagsaktiviteter, og ikke i en skolestisk undervisningsramme.

³ En generel læringsforståelse står i modsætning til en konkret forståelse. I en konkret forståelse har læringsindholdet sit afsæt i en konkret situation og hos konkrete børn. Eksempelvis er der i forhold til sproglig udvikling en generel forståelse af, hvad et barn på f.eks. 5 år bør lære/eller have lært inden udgangen af det 5 år, men i forhold til et konkret barn i en konkret situation, bør læringsindholdet grundet barnets forudsætninger muligvis være helt anderledes, end hvad der er udpeget generelt i forhold til barnets alder.

beslutte sig for, HVORDAN situationen pædagogisk kan gribes an, så de børn, HVEM der står foran pædagogen/daglejeren får mulighed for deltagelse og læring.

Et andet eksempel kunne være en konfliktsituation, hvor en gruppe piger igen har konflikter (de konkrete børn HVEM, der befinder sig i institutionen). Disse piger har i længere tid haft svært ved at finde sammen i legen, og fremfor at betragte konflikten som en u hensigtsmæssig forstyrrelse, hvor legen og den gode stemning er blevet ødelagt, kan pædagogen/daglejeren med fordel gribe situation, som et veletableret læringsmiljø (HVORDAN), hvor social læring er det oplagte læringsindhold (HVAD og HVORFOR). At lære at lytte, at skifte perspektiv, empati mv. (bud på HVAD) kunne være oplagte læringsintentioner, som kobler sig til den sociale dannelsesproces (et HVORFOR).

Kategorierne HVAD, HVORFOR, HVORDAN, HVEM (og spørgsmålene, som knytter sig til kategorierne) understøtter en evalueringskultur, hvor arbejdet med kerneopgaven afstemmes med virkeligheden. Derfor bør de være en naturlig bevidst refleksion i den pædagogiske praksis. Muligvis er dette fagsprog allerede tilstede i dagligdagen på vores institutioner og i dagplejen, men i rapporterne mangler tydelige tegn på, at kunne konkludere på dette. Man bliver aldrig færdige med at omsætte fra det generelle til det konkrete. Netop denne proces er pædagogikkens væsen, og når kategorierne bruges eksplicit som et fagsprog i en professionelle ramme, står vi med det fineste og bedste tegn på, at de fagprofessionelle løfter kerneopgaven kvalificeret, og at en evalueringskultur (som den er tiltænkt i den styrkede pædagogiske læreplan) er veletableret i vores institutioner og i dagplejen.

Anbefaling

Mere fokus på konkret praksis, og knap så meget på teori og abstraktioner, som befinder sig væk fra de konkrete børn. Det anbefales at komme tættere på konkret praksis og konkrete børn.

Ud af rapporterne kan det læses, at der er brugt tid og ressourcer på at producere lokale læreplaner. Læreplanerne er endnu ikke færdige, men beskrivelserne i disse planer er vigtige, fordi visioner og mål (HVAD og HVORFOR) herigennem står tydeligt. Det må formodes, at mål og visioner (HVAD og HVORFOR) i disse læreplaner repræsenterer generelle forståelser af, HVAD og HVORDAN der skal arbejdes med læreplanstemaer og det pædagogiske grundlag fra den styrkede pædagogiske læreplan. Alle står derfor overfor en omsætning eller etablering af en bro mellem de generelle forståelser og de konkrete børn i de konkrete hverdagsituationer.

For at undgå et praksis-gab mellem det generelle og den konkrete praksis med konkrete børn i hverdagsituationer, anbefales det, at der sættes fokus på, hvordan praksis faktisk er, og hvordan vi med virkeligheden, som et vilkår skaber progression her og nu i en given situation. Det er netop det, kerneopgaven handler om. Alle ved, hvordan den teoretisk eller hypotetisk skal løses, det er jo nedskrevet i både den styrkede pædagogiske læreplan, og ganske givet også i de lokale læreplaner.

Kategorierne HVAD, HVORFOR, HVEM og HVORDAN kan med fordel etableres som det fælles fagsprog, hvori ALLE fagprofessionelle (herunder også konsulenter mv.) sammen kan bygge bro mellem det generelle og det konkrete. Gennem kategorierne kan vi bevare et bredt læringsbegreb og samtidig komme tættere på den konkrete praksis. Derved bliver det muligt at skabe læringsmuligheder for præcis de børn, vi står overfor, og ikke kun muligheder for børn generelt. Når der arbejdes med konkret praksis, øger vi inklusionsmulighederne, og løfter dermed kerneopgaven i praksis. Vi GØR med andre ord, det vi SIGER, og bringer den styrkede pædagogiske læreplan til live i den virkelige verden ude ved børnene.

Vurdering og dokumentation – etablering af en evalueringskultur

Som allerede nævnt ovenfor arbejdes der i alle områder med udarbejdelse af lokale læreplaner. Det er indtrykket, at der med afsæt i den styrkede pædagogiske læreplan er arbejdet med en omsætning af læreplantemaer og det pædagogiske grundlag til den lokale kontekst. Det kan ikke ud af rapporterne læses, hvordan disse lokale planer tænkes anvendt, men i relation til overstående er det vigtigt, at læreplanerne sættes i spil i en pædagogisk proces. Planer er blot visioner og mål for HVAD og HVORDAN, der skal arbejdes med kerneopgaven. Planerne i sig selv gør ingen forskel. Ligeledes gør sprogvurderinger, trivselsanalyser og observationer heller ingen forskel, hvis de ikke tænkes ind i den pædagogiske proces. Netop den forståelse af evaluering er intention i den styrkede pædagogiske læreplan. Planer, analyser, vurderinger, test mv. er vigtige pædagogiske redskaber i arbejdet med at skabe progression for børn – ALLE børn uanset sociale -, kulturelle – og kognitive forudsætninger. I en af rapporterne står der direkte, at der det kommende år, skal sættes fokus på etableringskultur.

Anbefaling

Også i denne sammenhæng anbefales det, at kategorierne HVAD, HVORFOR, HVEM og HVORDAN etableres som et fælles fagsprog. Som beskrevet ovenfor vil bevidstheden om disse kategorier i det pædagogiske arbejde understøtte en evalueringskultur, hvor mål, analyser, test, vurderinger er nødvendig dokumentering/data. De er ikke vigtige i sig selv – men vigtige, fordi de sættes i forhold til konkrete børn og arbejdet med at løfte kerneopgaven.

Legen som læringsindhold og pædagogisk redskab

I flere rapporter nævnes legen i forbindelse med trivsel og inklusion. Flere beskriver, at de bruger legen til at undersøge, hvorvidt børnene trives. Det udfoldes ikke i rapporterne, hvilke elementer eller tegn i legen, der kigges efter i forhold til at kunne konkludere, hvorvidt et barn trives og/eller inkluderes. Herudover står der også i rapporterne, at de fagprofessionelle bruger legen som metode til at skabe inklusion. De fagprofessionelles brug af legen som observationskanal i forhold til vurderingen af børns trivsel, og deres brug af legen som en metode til inklusion, er vigtig at fremhæve, da legen står som et centralt element i den styrkede pædagogiske læreplan. Legen kan, og skal bruges som et pædagogisk redskab, og som det tydeligt fremgår af rapporterne, kan pædagogerne og dagplejerne gennem legen hente vigtig viden om børns trivsel og forudsætninger for læring. Ifølge den styrkede pædagogiske læreplan bør legen ikke kun forstås som en observationskanal. Den bør i højere grad forstås som grundlaget for børnenes læring. Legen er et læringsindhold (et HVAD), da børn skal lære at lege, men legen er også en rammen (et HVORDAN), hvori andre læreplanstemaer kan folde sig ud. Gennem legen lærer børn om sig selv og om verden. Som nævnt fremgår det af rapporterne, at de fagprofessionelle, ikke kun bruger legen som observationskanal, men også som metode til inklusion, men der mangler tydelige og flere tegn på, at de forstår legens potentialer, og at de tilmed reflekterer og bevidst kan folde legens potentialer ud i den pædagogiske praksis til fordel for børnenes mulighed for trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Anbefaling

Mere fokus på legens potentieller, så de fagprofessionelle reflekterer og bevidst kan folde legen ud i det pædagogiske arbejde med kerneopgaven. I den sammenhæng henvises til projektet "Alle børn skal med" jf. temaet "De øvrige læreplanstemaer".

Afslutning

De fagprofessionelle bør ikke stå alene med kerneopgaven. Forvaltning og leder er det system, som bør supporte og skabe muligheder for, at de fagprofessionelle kvalificeret kan løfte den opgaven. Det er anbefalingen, at forvaltning og leder har ledelsesrum til at sortere og prioritere i forhold til ovenstående temaer og anbefalinger. Det er vigtigt at understrege, at temaer og anbefalingerne er blevet til på baggrund af tilsynene, og derigennem responser fra de fagprofessionelle. Temaerne og anbefalingerne peger på, at der er noget, der er mere vigtig end noget andet, og det bør prioriteres både i forhold til tid og ressourcer.

Bilag 1:

På acadre numre 19/18517 findes de lokale tilsynsrapporter for kommunale daginstitutioner

På acadre numre 19/18527 findes de lokale tilsynsrapporter for private daginstitutioner

På acadre numre 21/551 findes de lokale tilsynsrapporter for de kommunale dagplejer og de private pasningsordninger

Bilag 2: Tilsynsdesign for kommunale og private daginstitutioner

Tilsyn 2020

Tilsynsrapport for:

Dato for tilsyn:

Deltagere:

Afdelingsleder og konstitueret aftaleholder,
Pædagogmedhjælper,
Pædagog,
Pædagogmedhjælper,
Udviklingskonsulent og tilsynsførende, Ina Rathmann

Formål og fremgangsmåde

Formålet med tilsynet generelt er at påse, at dagtilbuddet løser opgaven og tager vare på børnene i overensstemmelse med de mål og rammer, der er fastsat i dagtilbudsloven, og som kommunalbestyrelsen har fastlagt i Norddjurs Kommune.

- tilsynet er et fagligt og pædagogisk tilsyn
- tilsynet skal have et udviklingsperspektiv og være dialogbaseret
- tilsynet skal rumme både kvalitetskontrol og kvalitetsudvikling
- tilsynet skal skabe værdi for det enkelte dagtilbud, det samlede dagtilbudsområde, forvaltningen og det politiske niveau.

Tilsynets datagrundlag

Forud for tilsynet indhenter den tilsynsførende relevant data fra INFOBA i form af statistisk opgørelse af børnenes trivselsvurderinger og inklusionsmiljø. Der indhentes ligeledes statistik fra sprogvurderinger.

Institutionens ledelse sender forinden tilsynet følgende til den tilsynsførende:

- Udfyldt tjekliste

Ovenstående udgør samlet set datagrundlaget for tilsynet.

Afreportering: På baggrund af tilsynet udarbejder den tilsynsførende nærværende rapport.

Hovedkonklusioner

På baggrund af det årlige tilsyn, vurderes det, at børnehave XXX opfylder forventningerne til institutioner i Norddjurs Kommune.

En gennemgang af anbefalingerne fra sidste tilsyn viser, at der arbejdes med oplevelser for hele den uhomogene børne gruppe og udvikling af læringsmiljøerne.

Den pædagogiske læreplan

Personalet

Sygefraværet ligger på X fra januar til august 2019. Dette er ? i forhold til Norddjurs Kommunes mål om at ligge under de 5,6%.

Sprogvurderingerne

Børnenes trivsel og inklusion

Læringsmiljøer

Sansemotorik og læring

Anbefalinger

Iagttagelser	
<p>Den styrkede pædagogiske læreplan</p>	<p>Hvordan er I kommet i gang med at arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan?</p>
<p>Personalet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Herunder stemning blandt personalet og deres trivsel 	<p>Har I glade og tilfredse medarbejdere/kolleger?</p> <p>Gør I noget særligt for at have et godt arbejdsmiljø?</p> <p>Hvordan er sygefraværet?</p> <p>Sygefraværet ligger på X fra januar til august 2019. Dette er ? i forhold til Norddjurs Kommunes plan om at ligge under de 5,6%.</p>
<p>Sprogvurderingerne</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rambøll sprog 	<p>Hvad kan vurderingerne fortælle?</p> <p>Hvordan arbejdes der med den sproglige indsats?</p>

Børnenes trivsel og inklusion	<p>Hvordan ser I om børnene trives?</p> <p>Hvordan ser I om børnene er inkluderet i fællesskabet?</p> <p>Hvad gør I for at skabe tid nok til den pædagogiske refleksion i forhold til børnene?</p>
Læringsmiljøer	<p>Hvordan arbejder I med læringsmiljøerne?</p> <p>Har I ændret på læringsmiljøer og på hvilken baggrund?</p>
Sansemotorik og læring	<p>Hvordan arbejder I med sansemotorik og læring?</p>

Nedenstående tjekliste udfyldes af ledelsen i institutionen og sendes til den tilsynsførende.

Der forventes korte svar (max. 10 linjer)

Institutionens navn

Antal 0-2 årige

Fordelt på antal stuer/baser

Antal 3-6 årige

Fordelt på antal stuer/baser

Antal pædagogtimer/ugen

Antal medhjælpertimer/ugen

Sygefravær i procent

Til tilsynsmødet forventes følgende deltagere:

Navn

Funktion

MUS/TUS

Sæt X

Evt. uddybende kommentar

Afvikles der MUS

Ja

I maj/juni hvert år

Afvikles der TUS	Nej ☐	
	Ja ☐	Men vi holder mange møder, hvor alle er til stede.
	Nej ☐	
Hygiejne og indeklima	Sæt X	Evt. uddybende kommentar
Foretages der kvalitetskontrol af rengøring	Ja ☐	
	Nej ☐	
Institutionen er et røgfrit miljø inde og ude hvor børn færdes	Ja ☐	
	Nej ☐	
Er der faste rutiner for rengøring af legetøj?	Ja ☐	
	Nej ☐	
Er der rutiner for hygiejne/håndvask blandt personale og børn?	Ja ☐	
	Nej ☐	

Særligt for tilsynet

Er der noget bestemt, som I gerne vil dele / vise / tale om på tilsynet?
 Evt. noget som I har arbejdet med, er blevet klogere på og som har betydning for Jeres virke / pædagogik fremadrettet?

Bilag 3: Tilsynsdesign for kommunale dagplejer og private pasningsordninger

Tilsynsrapport for dagplejen i område/børneby:

Dato for dialogmøde:

Til stede:

Tilsynsrapport i dagplejen årstal:

Der er løbende gennemført tilsyn fra dagplejepædagogerne - hos de kommunale dagplejere.

Der er i (årstal) afholdt x dialogmøde med TR repræsentant fra dagplejen, dagplejepædagoger og afdelingsleder.

Dagplejepædagogernes løbende iagttagelser og notater, samt dialogmødet – danner rammen for indholdet i denne tilsynsrapport.

Formål og fremgangsmåde

Tilsynsrapporten tager afsæt i de ”Kommunale mål og rammer for tilsyn hos kommunale dagplejere”.

Formålet med tilsynsrapporten er at dokumentere og påse, at dagplejen løser opgaven og tager vare på børnene i overensstemmelse med de mål og rammer, der er fastsat i dagtilbudsloven, og som kommunalbestyrelsen har fastlagt i Norddjurs Kommune.

Tilsynsrapporten har yderligere som formål, at være et udviklingsorienteret redskab for dagplejepædagogerne, hvor de sammen med leder og TR, får mulighed for at gøre status omkring indsatsen i dagplejen - en gang årligt.

De løbende tilsyn – foretaget af dagplejepædagogerne – har generelt fokus på følgende:

- Det faglige og pædagogiske indhold
- Dialog, implementering og udvikling
- Kvalitetskontrol og kvalitetsudvikling
- At skabe sammenhængskraft mellem den enkelte dagplejer, det samlede dagplejeområde, forvaltningen og det politiske niveau
- Legepladssikkerhed

Hovedkonklusioner i tilsynsrapporten i dagplejen

<p>Fokuspunkter til næste års udvikling af dagplejen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 	
<p>Dagplejepædagogens rolle og kompetenceudvikling</p>	<p>Hvordan oplever I kvaliteten af dagplejepædagogernes netværksmøder?</p> <p>Hvilket fokus har I haft på kompetenceudvikling af dagplejepædagogen?</p>
<p>Generelle iagttagelser fra dagplejepædagogen</p>	<p>Er der nogle fælles træk eller generelle iagttagelser, som I har oplevet på tilsynene?</p>
<p>Den Gode Historie ...</p>	<p>Fortæl en god historie fra Jeres område/børneby?</p>
<p>Opfølgning på diverse indsatser og politikker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Politik for inklusion og tidlig indsats • Politik for IT og digitale læremidler • Mål og handleplan for sprogvurdering og sprogstimulering 	<p>Beskriv hvordan I lever op til politikkerne.</p> <p>Hvilke indsatser har I prioriteret på de enkelte politikområder?</p> <p>Politik for inklusion og tidlig indsats:</p> <p>Politik for IT og digitale læremidler:</p> <p>Mål og handleplan for sprogvurdering og sprogstimulering:</p>
<p>Faglig kvalitet i dagplejen</p>	<p>Hvilke indsatser i årets løb har bidraget til den faglige kvalitet i dagplejen? Har I arbejdet med et nyt fokuspunkt?</p>
<p>Den styrkede pædagogiske læreplan</p>	<p>Hvordan er I kommet i gang med arbejdet med den nye styrkede pædagogiske læreplan?</p>

Faglige vejledere	Hvordan oplever I, at de faglige vejledere bidrager med deres kompetencer?
Teamudvikling	Hvordan arbejder I med, at udvikle teamsamarbejdet i hele Jeres dagplejegruppe og i de enkelte legestuegrupper? I hvilken grad udnyttes potentialet i legestuen? Er der nogle legestuegrupper I skal være særligt opmærksomme på?
Kompetenceudvikling og uddannelse	Hvordan arbejder I med kompetenceudvikling? Hvordan holder I læringen fra kurser i gang?
Forældresamarbejde/inddragelse	Hvordan arbejder I med forældreinddragelse?
Legepladser	Lever legepladserne op til de foreskrevne regler?
Særlige lokale udfordringer	Oplever I lokale udfordringer?

Medarbejderfakta:

Antal dagplejere	Antal dagplejepædagoger	Antal PAU/pædagog uddannede i dagplejen	Syge/fraværs statistik i dagplejen